

ANDIRIN HAFIZA MERKEZİNİN KURULMASI¹

Bir milletin bugününü sağlıklı bir şekilde anlayabilmesi, geleceğini akıllı olarak planlayabilmesi, geçmişinden bugüne yazılı olarak aktarabildiği iyi ve kötü tecrübelerini değerlendirebilmesiyle mümkün olabilmektedir. Söz konusu yazılı kültürel ve tarihi tecrübe, diğer bir ifadeyle yazılı kültürel birikim, toplumların görünüş itibariyle toplumsal hafızasını, nitelik itibariyle ise kültürel kimliğini oluşturmaktadır.

Dolayısıyla toplumların ve toplumsal alış-verişin hayat alanını oluşturan kentlerin varlığını devam ettirebilmesinin vazgeçilmezlerinden birisi, kentlerin sahip olduğu hafıza ve o hafızanın yüklü olduğu kültürel kimliktir. Kültürel kimliğin mahsulü olan kültür birikimi, o toplumun en önemli yaratıcılık kaynaklarından birisidir.

Kentlerin sosyal, kültürel ve ekonomik açılardan gelişerek yaşayabilmeleri için kendi özelliklerini ve geçmişini tanıması, bilmesi ve kültürel dinamiklerinin farkında olması gerekir. Ancak bu bilinç sayesinde kent kendini sürekli yenileyerek varlığını devam ettirebilir. Aksi takdirde küreselleşmenin ve iletişim-ulaşım teknolojilerinin yarattığı açık toplumun yok edici etkileri karşısında, savunmasız ve kimliğini kaybetme tehlikesi ile karşı karşıya kalacaktır.

Bu bağlamda kültür birikiminin sağlanarak kentsel kimliğin korunabilmesinde dokümantasyon, arşiv ve kütüphane gibi bilgi-belge merkezlerinin ve müzelerin işlevleri hayati bir önem taşımaktadır.

Andırın, tarihi süreç içerisinde kültürel, ekonomik ve siyasi açılardan önemli işlevler yüklenmiş zengin kültürel birikime sahip bir kent özelliğini sürekli taşımıştır.

Andırın, bugün sahip olduğu birikimleri, yetiştirdiği insan kaynağı ile tarihi misyonunu koruyarak devam ettiren bir şehirdir. Ancak, Andırın sözü edilen gücünün üzerinde sahip olduğu potansiyelini harekete henüz geçirebilmiş değildir, çünkü Andırın'da bilimsel ve kültürel yaşama, dünün bugüne ve yarına bağlanmasında katkı sağlayacak; araştırma ve incelemelerin veri temelini oluşturacak kente özgü bilgi, belge ve kitapların toplandığı, muhafaza edildiği ve sürekli geliştirildiği bir kent hafıza merkezi mevcut değildir.

Andırın'daki belli başlı eğitim-öğretim kurumlarında, yerel yönetimlerde ve resmi kurumlarda yeterli kütüphane ve kitap kaynağı olmadığı görülmektedir. Andırın'ın belli başlı kurumlarının kütüphanelerinin Andırın hakkında sahip oldukları kitap sayısını tespit etmek üzere herhangi bir çalışma yapmadım. Ancak Andırın hakkında kitapların çok sınırlı sayıda olduğunu biliyorum.

İşte sözü edilen kurumsal boşluğun doldurulmasına yönelik dünü koruyarak ve anlayarak yaratmak, bugünü değerlendirerek değer katmak ve geleceği planlayarak umut sunmak misyonuna hizmet etmek üzere arşivcilik, kütüphanecilik ve bibliyografik danışma

¹ Yard.Doç.Dr. Celil ARSLAN, Erciyes Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü,Kayseri.

hizmetleri sunmak için; Andırın Meslek Yüksekokulu, Andırın Belediyesi ve Andırın ile ilgili çalışmalar yürüten Vakıfların-Derneklerin İşbirliği ve sorumluluğunda Andırın Hafıza Merkezi'nin kurulmasının Andırın'daki tarih bilincinin gelişmesi açısından son derece faydalı olacağı kanaatini taşıyoruz. Bu merkez; Üniversiteye bağlı bir merkez olarak da oluşturulabilir.

Andırın Hafıza Merkezi, Andırın hakkında bugüne kadar yazılmış ve bugünden itibaren yazılacak eserleri, bir merkezde toplamalıdır. Bu amaca yönelik olarak dokümantasyon, kütüphanecilik ve istatistikî bilgi hizmetleri sunmalıdır. Andırın Hafıza Merkezinin amacı, faaliyetleri ve yönetim yapısı itibarıyla, Belediye; Meslek Yüksekokulu (Üniversite), Vakıflar Genel Müdürlüğü (VGM), Türkiye Bilimler Akademisi (TUBA), Türk Tarih Kurumu (TTK), Kültür ve Turizm Bakanlığı ile kişi ve kurumların işbirliği esasına dayanmalı ve bilgi sistemi altyapısının kurulmasına hizmet etmelidir.

Arşiv, bilgi bankası ve kütüphane nitelikli işlevleri yürütecek olan Andırın Hafıza Merkezinin faaliyetleri kapsamında, Andırın'ın mevcut ve tarihi-ekonomik ve kültürel dinamikleri hakkında, araştırmacıların ve işadamlarının bilgi ve uzmanlık kapasitelerinin geliştirilmesine yönelik ihtiyaç duyacakları sürekli ve düzenli veri tabanı oluşturulacak ve ilgililerin hizmetine sunulacaktır.

Andırın Hafıza Merkezi, sanayinin sektörel ve müşterek temel verilerini takip etmeli, depolamalı, sistemleştirmeli ve işletmecilerin, araştırmacıların hizmetine sunarak AR-GE faaliyetlerinin bilgi sistemi altyapısına katkı sağlamalıdır.

Merkezin amacı; Andırın ilçesinin yazılı, görsel ve işitsel hafızasını oluşturarak Andırın ilçesinin tarihi kimliğinin korunmasına katkı sağlamak ve Andırın ilçesinin sosyal, kültürel, tarihi, demografik, ekonomik ve sağlık konusunda bilgi bankasını kurarak yapılacak araştırmalar için istatistik bilgi (veri tabanı) hizmeti sunmaktır.

Faaliyet alanları;

a) Veri tabanı ve kütüphane sistemlerini kurmak, araştırmacıların ve kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektörün hizmetine sunmak,

b) Andırın hakkında yazılı tüm eserleri toplamak,

c) Andırın hakkında yapılacak araştırmaları tedarik etmek üzere üniversiteler, araştırma kurumları ve yayınevleri ile düzenli iletişim kurmak,

d) Andırın ilçesinde üretilen malların pazarlandığı ulusal ve uluslararası piyasalar hakkında düzenli olarak elektronik ortamda araştırma yapmak, ilgili bilgileri ve istatistikleri düzenli olarak toplamak, bunlardan yeni bilgiler ortaya çıkarmak ve hizmete sunmak,

e) Merkezin amaçlarına uygun konularda bilimsel toplantılar düzenlemek ve düzenlenen toplantılara katılmak, düzenlenen bilimsel toplantı metinlerini kitap ve yayına dönüştürmek,

f) Her yıl, Andırın ilçesinin sosyal ve ekonomik durum raporu konulu çalışma yapılmasını teşvik etmek,

g) Andırın ilçesini ilgilendiren yerel, ulusal ve uluslararası haberleri yazılı ve elektronik basından tedarik etmek; belirli zamanlarda web sayfasından duyurmak,

h) Andırın ilçesinin sosyal, kültürel, demografik, ekonomik ve sağlık konulu istatistiklerini her yıl ve düzenli olarak toplamak, depolamak, işletmeciler ve araştırmacıların hizmetine sunmak,

ı) Andırın ve bulunduğu bölgenin kalkınması ile ilgili devlet yatırım teşvik politikaları hakkındaki bilgileri düzenli olarak tedarik etmek ve hizmete sunmak,

j) Andırın ile ilgili yapılan araştırmaları yerel, ulusal ve uluslararası seviyede takip etmek, tespit etmek, tedarik etmek ve hizmete sunmak,

k) Andırın hakkında yakın tarihin yazılmasını teşvik etmek,

l) Üniversitelerde yapılacak olan yüksek lisans, doktora tezleri ve diğer bilimsel araştırmalardan, Merkezin amaçlarına uygun olanlarının yayınlanmasını teşvik etmek ve bu amaçla diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapmak,

m) Faaliyet alanları kapsamında, yurt içinde ve yurt dışında bulunan bilgi merkezleri ve araştırmacı kuruluşlarla iş birliği yapmak.

n) Andırın ile ilgili yapılan araştırmaları yerel, ulusal ve uluslararası seviyede takip etmek, tespit etmek, tedarik etmek ve hizmete sunmak.

o) Andırın'daki canlı tarihlerle (tecrübeli ve bilgili kişilerle) mülakat esaslı yakın tarihin yazılmasını teşvik etmek.

p) Andırın'a ait şer'iyce sicilleri başta olmak arşiv kayıtlarını tedarik etmek; mikrofilm, fotokopi, bilgisayar ortamında, CD'lerde ve DVD'lerde korumak.

r) Yukarıda sıralanan faaliyet alanları kapsamında, yurt içinde ve yurt dışında bulunan bilgi merkezleri ve araştırmacı kuruluşlarla iş birliği yapmak.

s) Kurumsal kimlik oluşturmak ve ilgili kişi ve kurumların Andırın Hafıza Merkezinden haberdar olmalarını sağlamak.

t) Andırın'ın potansiyel yatırım alanları üzerine araştırma projesi hazırlanmasına önderlik etmek, sanayi ve hizmet işletmelerinin geçmişi raporlama ve geleceği öngörme çalışma yapmaları yönünde bilinçlendirme faaliyetlerinde bulunmak.

u) Netice olarak Andırın'ın sahip olduğu maddi ve manevi değerlerini, ticari ekonomik ve sosyal yönlerini (TAŞINMAZ KÜLTÜR VARLIKLARI, HALK OYUNLARI, HALK TÜRKÜLERİ, HALK MUTFAĞI, YEMEKLERİN YAPILIŞI, HALK HEKİMLİĞİ, HAYVANCILIK, HALK HEKİMLİĞİ, HALK BAYTARLIĞI, HALK TAKVİMİ, HAYVANCILIK, HALK HUKUKU, HALK MİMARİSİ, EVLENME ADETLERİ, DOĞUM ADETLERİ, ÖLÜM ADETLERİ, TAŞ İŞÇİLİĞİ, DOKUMA-ÇEYİZ, KIYAFET, BASTON YAPIMCILIĞI, KADIN-ERKEK KIYAFETLERİ, DOKUMA-HALI, KİLİM (YER, NAMAZLIK, YASTIK) ERKEK KIYAFETİ, CEKET, AHLAT TARİHİ, AHLAT VE ÇEVRESİ TARİHİ YERLERLE İLGİLİ EFSANE VE MENKİBELER, HALK HİKAYESİ, HALK EDEBİYATI, ATASÖZLERİ, DEYİM, BİLMECE, ANDIRIN YÖRESİ TÜRKÜLERİ VE HİKAYELERİ, ÇOCUK OYUNLARI, SERACILIK, MEYVECİLİK vb. alanları) bütünüyle bünyesinde toplayabilecek donanıma sahip bir Hafıza Merkezi olmalıdır.

Sonuç olarak; Bu merkez, Andırın konulu araştırma yapacaklara, İstatistiki Veri Tabanı ile Endüstride, dokümantasyon, kütüphanecilik ve istatistiki veri tabanı hizmetleri ile Akademik anlamda hizmet veren bir bilgi merkezi olmalıdır.

Bu amaçla; bilgi bankası ve kütüphanecilik faaliyetleri kapsamında Andırın hakkında bugüne kadar yazılmış eserler Andırın Hafıza Merkezinde toplanarak bir Andırın İhtisas Kütüphanesi oluşturulmalıdır.

Proje ile ilgili resmi devlet politikasını gösterir dayanaklar (referanslar):

A. Türkiye'nin Bilim ve Teknoloji Politikası, Bilim ve Teknoloji Stratejisi ve Politika Çalışmaları, TÜBİTAK BTP 97/04, Ağustos 1997, isimli eserin Yasal ve Kurumsal Düzenlemelere Yönelik Öneriler bölümünden doğrudan alıntı:

1. ARGE'nin özendirilmesine ilişkin politikalar;
2. Sosyal bilimler alanındaki araştırmaların da desteklenmesine ilişkin politikalar;
3. Bilgi bankalarının, arşivlerin, kütüphanelerin oluşmasına; verecekleri hizmete; bilgiye erişim olanaklarının yaygınlaşmasına; bilgiye erişim ve edinme hakkının, iletişim hakkının genişletilerek tanınmasına ilişkin politikalar
4. Üniversite-sanayi işbirliğinin desteklenmesine ve kurumsallaşmasına ilişkin politikalar;
5. Teknoloji envanterinin çıkarılmasına ve envanterdeki değişimin sürekli izlenerek güncel hale getirilmesine ilişkin politikalar.”

B. İçişleri Bakanlığı tarafından yayınlanan Yönetmelikler:

1. 03 Ocak 1983 tarih ve 17917 sayılı resmi gazetede yayınlanan Kitaplık ve Dokümantasyon Merkezleri Yönetmeliği,
2. İçişleri Bakanlığı tarafından 9 Haziran 1995 tarih ve 22308 sayılı resmi gazetede yayınlanan Merkez ve Taşra Teşkilatı Arşiv Hizmetleri Yönetmeliği